

Full diocesà

9 de gener del 2022

p4 i p5 —Entrevista al nou director del Museu Episcopal de Vic

p6 —El papa Francesc escriu una carta a tots els esposos del món

Tot a punt per a la visita del bisbe a Roma

Ja queda menys perquè el bisbe Romà i la resta de bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense realitzin la visita *ad limina* a Roma, a la qual han estat convocats els pròxims 10-15 de gener. El bisbe Romà i la resta de bisbes catalans es reuniran amb el Sant Pare per compartir amb ell l'estat i circumstàncies de les respectives diòcesis locals.

A norma del cànon 399 del Codi de Dret Canònic, la visita *ad limina* és un pelegrinatge a Roma que realitzen els bisbes de tot el món cada cinc anys per a visitar el Papa i compartir amb ell la situació de les seves diòcesis, principals preocupacions, accions que s'estan duent a terme, etc. En aquest cas, els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense

seran a Roma entre els dies 10 i 15 de gener i presentaran al Pontífex un informe sobre diferents aspectes diocesans (d'organització pastoral i administrativa), que comprèn informació dels anys 2013 al 2020 i que han realitzat durant setmanes el personal de la Cúria i delegats episcopals.

La visita *ad limina* consta de tres moments importants: d'una banda, la visita dels bisbes als sepulcres dels sants apòstols Pere i Pau, considerats columnes de l'Església i que, com deia el bisbe Romà en la seva glossa del 19 de desembre, es realitza «per expressar la confessió de la mateixa i única fe dels apòstols que van donar testimoni a Roma amb el seu martiri». (Continua a la pàgina 7.)

«Ets el meu Fill, el meu estimat, en tu m'he complagut»

Baptisme del Senyor / Cicle C

Lectura del llibre del profeta Isaïes

Això diu el Senyor: «Aquí teniu el meu servent, de qui he pres possessió, el meu estimat, en qui s'ha complagut la meva ànima. He posat en ell el meu Esperit perquè porti el dret a les nacions. No crida ni alça la veu, no es fa sentir pels carrers, no trenca la canya que s'esberla, no apaga la flama del ble que vacil·la; porta el dret amb fermeza, sense defallir, sense vacil·lar, fins haver-lo implantat a la terra, fins que les illes esperin les seves decisions.

»Jo, el Senyor, t'he cridat bondadosament, et prenc per la mà, t'he configurat i et destino a ser aliança del poble, llum de les nacions, per tornar la vista als ulls que han quedat cecs, per treure de la presó els encadenats i alliberar del calabós els qui vivien a la fosca.»

(42,1-4.6-7)

Salm responsorial

Que el Senyor beneeixi el seu poble amb el do de la pau.
[103]

Lectura dels Fets dels Apòstols

En aquells dies, Pere prengué la paraula i digué: «Ara veig de veritat que Déu no fa diferències a favor d'uns o altres; Déu acull tothom qui creu en ell i fa el bé, de qual-sevol nacionalitat que sigui. Ell va adreçar la seva paraula al poble d'Israel, anunciant-li la nova felicitat: la pau per Jesucrist, que és Senyor de tots.

»Vosaltres ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per Galilea, després que Joan havia predicat a la gent que es fessin batejar. Parlo de Jesús de Natzaret. Ja sabeu com Déu el va consagrar ungint-lo amb Esperit Sant i amb poder, com passà pertot arreu fent el bé i donant la salut a tots els qui estaven sota la dominació del diable, perquè Déu era amb ell.»

(10,34-38)

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc

En aquell temps, la gent que vivia en l'expectació sospitava si Joan no fóra potser el Messies. Ell respongué dient a tothom: «Jo us batejo només amb aigua, però ve el qui és més poderós que jo, tan poderós que no sóc digne ni de deslligar-li el calçat. Ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc.»

Un dia que tot el poble es feia batejar, Jesús també fou batejat. Mentre pregava, s'obrí el cel i baixà cap a ell l'Esperit Sant en figura corporal com un colom, i una veu digué des del cel: «Ets el meu Fill, el meu estimat; en tu m'he complagut.»

(3,15-16.21-22)

«Un dia que tot el poble es feia batejar, Jesús també fou batejat. Mentre pregava, s'obrí el cel i baixà cap a ell l'Esperit Sant en figura corporal com un colom»

L'aigua baptismal

Carles Riera i Fonts, *pvrre*.

Jesús fou batejat a la llera del Jordà, el riu que marca l'accés a la Terra Promesa des d'orient: neix a la muntanya de l'Hermon, travessa el llac de Genesaret i va a oferir les aigües a la Mar Morta.

El seu baptisme és, seguint el cicle litúrgic, la segona epifania o manifestació de Déu (després de Reis i abans de les noces de Canà), la qual fa llum sobre la vida de l'Ungit i, de retop, sobre el nostre baptisme i la nostra pròpia vida.

En aquesta segona revelació no és una estrella guiadora la que anuncia la identitat de Jesús, sinó la Santíssima Trinitat: el Pare s'hi delecta i en sentim la veu («Ets el meu Fill, el meu estimat; en tu m'he complagut»), Jesús es manifesta ell mateix en natura humana, corporalment, i l'Esperit —com núvol lluminós— l'ungeix com a Servent Sofrent que haurà de finir en una creu.

En la Bíblia, les aigües simbolitzen la gent, el món, també el mal; així, fent-se batejar en el Jordà, Jesús s'identifica amb el seu poble pecador i, sorgint-ne, el treu purificat. És a dir, ens allibera del pecat carregant damunt seu el mal del món —pecar és deixar-nos dur per les insídies del mal— i ens renta amb la seva sang redemptora.

Joan anunciava: «Jo us batejo només amb aigua... ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc.» Un foc que il·lumina, crema i lleva tota impuresa.

Pel baptisme passem a compartir la filiació divina amb Jesús i alhora la seva missió.

La imatge

Un dia de baptisme Jesús es feu batejar per Joan. S'esdevingué una epifania trinitària perquè coneguem Jesús: la veu del Pare i la davallada d'un colom —l'Esperit— sobre d'ell. Jesús és el Fill de Déu que el Pare dona per a la salvació del món. Manifesta el capteniment diví envers la humanitat que no és pas el d'un assistent social que fa favors als altres en els problemes que passen.

Baptisme de Jesús (1780). Francisco de Goya

Agenda

Lit. hores: Setmana I

10 dilluns

—Sant Agató, papa
—Sant Gregori de Nisa
1S 1,1-8/Salm 115/Mc 1,14-20

11 dimarts

—Sant Higini, papa
1S 1,9-20/1S2/Mc 1,21b-28

12 dimecres

—Sant Elred, monjo
—Santa Tatiana, mr.
1S 3,1-10.19-20/Salm 39/Mc 1,29-39

13 dijous

—Sant Hilari de Poitiers, bisbe
—Sant Gumersind, prev.
1S 4,1-11/Salm 43/Mc 1,40-45

14 divendres

—Sant Malaquies, profeta
—Sant Joan de Ribera, bisbe
1S 8,4-7.10-22a/Salm 88/Mc 2,1-12

15 dissabte

—Sant Pau, primer ermità
—Sts. Habacuc i Miquees, profetes
—Sant Maur (Maure o Mauri), abat
1S 9,1-4.10b.17-19;10,1a/Salm 20/Mc 2,13-17

16 diumenge II durant l'any/Cicle C

Jornada de la Infància Missionera
Is 62,1-5/Salm 95/1C 12,5-11/Jo 2,1-11

«Un museu d'art pot ser un agent potent al servei de l'espiritualitat»

Entrevista a Oriol Picas Riera, nou director del Museu Episcopal de Vic

Des del propassat 1 de desembre, vostè és el nou director del Museu Episcopal de Vic (MEV). Com va viure el seu nomenament?

Quan se'm va proposar va ser una sorpresa i, després d'una reflexió, que va durar un cert temps, ho vaig acceptar. Em vaig sentir molt honorat de la proposta. El sentiment és doble; per una banda, una gran il·lusió per a dirigir un museu d'aquesta rellevància, que és d'interès nacional, i, per l'altra, amb molt respecte. El MEV té una trajectòria amb unes personalitats que l'han dirigit —impulsades pel bisbe Morgades— com Mn. Gudiol, Mn. Junyent, el canonge Collell, i aquests noms fan molt respecte. Ara bé, sense oblidar això, la il·lusió m'empeny a treballar amb responsabilitat.

El seu nomenament té connotacions històriques: des de 1898 no hi havia hagut cap laic al capdavant del MEV. Són els signes dels temps?

Sí que són signes dels temps, però jo voldria posar l'accent en un fet que passa abans, i és la direcció de Mn. Josep Maria Riba. Riba és un prevere, però ell ja no ve d'aquesta trajectòria d'un conservador en cap, d'un gran especialista en art, sinó que ve amb altres coneixements, amb altres projectes, especialment atendre el museu en la seva globalitat i connectar-lo amb els nous temps. Un exemple d'aquesta visió global del museu és el Pla Estratègic 2020-2030; un exemple de connexió amb l'actualitat és el projecte MEV+ digital. Independentment de si un és seglar o no, l'important és seguir aquesta trajectòria i em sento hereu de la que ha iniciat Mn. Riba.

Quins són els principals reptes que ha trobat en agafar la direcció del museu?

Amb caràcter immediat, el desenvolupament del projecte MEV +Digital. Aquest projecte és de mig milió d'euro-

ros, la meitat els hi posa el museu i l'altra es fa amb finançament europeu, de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Barcelona. Això significa que el MEV tindrà una sala immersiva en 3D, la renovació del vestíbul amb elements digitals que ajudarà a una bona rebuda i que permetrà la bona comprensió del públic, la dina-

Volem saber
què esperen
del museu
la ciutat i la
diòcesi

5 –actualitat diocesana

mització dels espais i la renovació de la sala didàctica. Tot això s'acompanya amb un nou pla de comunicació i una nova imatge del centre.

Des del punt de vista de gestió, hem de continuar mantenint la bona salut financera, perquè la pandèmia continua present i a més hi ha uns increments de costos. Finalment, seguint amb els objectius a curt termini, hem de connectar el museu amb la societat. Iniciem una ronda de contactes amb les entitats i agents de la ciutat i de la diòcesi; en primer lloc, per escoltar: saber què pensen i què esperen del museu, i en segon lloc, per presentar els projectes del Pla Estratègic.

Aquest relleu en la direcció del MEV ha coincidit –ja estava aprovat en el Pla Estratègic 2020-2030– amb una nova marca del museu; Museu d'Art Medieval. Per què aquesta marca?

En aquests moments el que vol singularitzar el MEV, en els pròxims anys, és l'art medieval. Per això hli posem aquesta marca. L'art medieval és el que ens distingeix, tenim grans peces que són úniques i que convé que el públic les conegui. Hem creat una marca que ajuda les persones a percebre millor el valor patrimonial que volem oferir. Però no hem canviat de nom.

En la seva presentació va dir que un dels objectius que es proposava com a director és augmentar la «interacció del museu amb la societat i les seves comunitats». En una societat tan laïcitzada, promocionar l'art religiós és difícil?

Una part de la societat sí que està laïcitzada, però el que tenim sobretot és una societat multicultural. I dins aquesta societat multicultural hi ha cultures que no estan laïcitzades; són religioses. En tot cas, el que tenim en comú totes

les cultures és la voluntat d'espiritualitat. Un museu d'art com el MEV pot ser un agent potent al servei de l'espiritualitat. Però una de les dificultats que troba és el ritme vertiginós amb que «gaudim» de l'art i de la cultura. Les experiències digitals, el cúmul de propostes que rebem, les produccions breus per al consum immediat ens porten a una superestimulació. El repte és com passem d'aquesta superestimulació a una sala d'un museu on la contemplació requereix uns altres ritmes per a captar realment la sensibilitat de les obres, poder-ne gaudir i retornar a connectar amb aquesta espiritualitat perduda però necessària.

El MEV, aquests últims anys, havia establert aliances amb museus europeus. La pandèmia ha aturat aquestes xarxes internacionals?

La xarxa internacional de museus no s'ha aturat gens. La pandèmia només les entrebanca una mica perquè no ens podem reunir i ho hem de fer en línia. També formem part activa d'altres xarxes, com la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya. De fet, ens han demanat que el MEV sigui un referent en l'acollença de persones en dificultat auditi-

va gràcies a la nostra trajectòria pionera en l'atenció a aquest col·lectiu.

El visitant que fa temps que no entra al museu, quins canvis hi trobarà? I un que no hi ha entrat mai, què el sorprendrà?

Cal que identifiquem els diferents tipus de visitants. Respecte als ciutadans de Vic i de l'entorn, cal pensar que els museus tenen una diferència respecte, per exemple, a un teatre on cada setmana canvien la programació. Una proposta que pot ser atractiva és oferir-los una visita breu per a contemplar una o dues obres que podem destacar cada mes i que mitjançant l'abonament anual de 12 € que oferim no els representa cap esforç econòmic. En una anàlisi dels públics diferent a la geogràfica com el de l'exemple, és important que les exposicions generin relats que responguin a les inquietuds del públic i que continguin diferents nivells de lectura. Els visitants han de poder seguir diferents itineraris, que tinguin en compte tant els qui no se'n perdran cap detall com aquells a qui cridaran l'atenció unes obres determinades. Per a fer això, és molt important conèixer els diferents tipus de públic.

El Papa escriu una carta a tots els esposos del món

El papa Francesc ha escrit una carta als esposos amb motiu de l'Any de la Família Amoris Laetitia, on expressa a les famílies el seu «afecte i proximitat en aquest temps tan especial que estem vivint». El Sant Pare destaca que tots hem experimentat la «incertesa, la soledat, la pèrdua d'éssers estimats i ens hem vist impulsats a sortir de les nostres seguretats, dels nostres espais de confort, de les nostres pròpies maneres de fer les coses, dels nostres gustos, per atendre no solament el bé de la pròpia família, sinó el de la societat, que també depèn dels nostres comportaments personals».

Adreçant-se als esposos i especialment als joves, el Pontífex escriu que els seus fills els observen amb atenció i busquen en ells «el testimoni d'un amor fort i fiable». També assegura que els matrimonis han de «primerejar» dins la comunitat parroquial i diocesana, «cercant la complementarietat dels carismes i vocacions com a expressió de la comunió eclesial». El Papa està convençut que el matrimoni és «realment un projecte de construcció de la cultura del trobament» i demana a les famílies que es comprometin a fer ponts «entre les generacions per a la transmissió dels valors que conformen la humanitat».

Intencions del Sant Pare per a l'any 2022

Gener, educar en la fraternitat: perquè les persones que sofreixen discriminació i persecució religiosa trobin en les societats on viuen el reconeixement dels seus drets i la dignitat que prové de ser germans i germanes. **Febrer**, religioses i consagrades: agraint la seva missió i valentia, perquè continuïn trobant noves respostes enfront dels desafiaments del nostre temps. **Març**, els reptes de la bioètica: per la defensa de la vida a través de l'oració i de l'acció social. **Abril**, el personal sanitari: perquè el seu compromís, especialment als països més pobres, sigui secundat pels governs i les comunitats locals. **Maig**, la fe dels joves: que descobreixin en Maria l'estil de l'escolta, la profunditat del discerniment, la valentia de la fe i la dedicació al servei. **Juny**, les famílies: amb gestos concrets, que visquin la gratuï-

tat de l'amor i la santedat en la vida quotidiana. **Juliol**, els avis: perquè la seva experiència i saviesa ajudi els més joves a mirar cap al futur amb esperança i responsabilitat. **Agost**, els petits i mitjans empresaris: perquè trobin els mitjans necessaris per a continuar la seva activitat al servei de les comunitats. **Setembre**, per l'abolició de la pena de mort. **Octubre**, una Església oberta a tots. Que visqui cada vegada més la sinodalidad i sigui un lloc de solidaritat, fraternitat i acolliment. **Novembre**, pels nens que sofreixen. Que els que viuen als carrers, les víctimes de les guerres i els orfes, puguin accedir a l'educació i redescobrir l'afecte d'una família. **Desembre**, pel voluntariat: perquè les organitzacions de voluntariat i de promoció humana trobin persones desitjoses de comprometre's amb el bé comú.

El Papa rebrà l'episcopat català divendres al matí

Redacció

(Prové de la pàgina 1.)

Per al bisbe Romà, «la comunió de fe apostòlica és condició indispensable per al ministeri episcopal. Com deia el papa Sixte III: "Sols es pot ser successor dels apòstols si es roman en la fe dels apòstols".»

Un altre moment destacat de la visita *ad limina* és la trobada amb els responsables dels dicasteris de la Cúria Romana, per tal de tractar amb ells els temes que poden interessar a cada pastor en particular o al conjunt, tenint en compte les necessitats dels temps i llocs de les pròpies diòcesis. Aquest contacte serveix, principalment, per a resoldre dubtes, exposar problemes i assumptes, demanar informacions o respondre eventuais

preguntes amb els organismes curials del Vaticà, que són els instruments ordinaris del «ministeri petrí» del papa.

El moment principal de la visita és la trobada personal dels bisbes amb el Sant Pare, que tindrà lloc el divendres 14 de gener a 2/4 d'11 del matí.

La visita *ad limina* és un moment de gràcia, per al qual el bisbe Romà demana a tots els fidels de la diòcesi pregaria: «Acompanyeu-me amb la vostra pregaria, perquè és a vosaltres a qui faig presents en tots els moments d'aquesta santa visita. Que la nostra fe en Crist i la nostra comunió amb l'Església s'enforteixin més i més en aquest moment de gràcia que és la visita *ad limina*.»

El llibre

El rey Balduino, legado de su vida

Leo Jozef Suenens

Editorial Libros Libres

194 pàgines

20 euros

El llibre que ara surt a la llum, del cardenal Suenens, conté el text íntegre, però també altres escrits inèdits, rescatats de la correspondència privada del rei Balduí de Bèlgica amb persones del seu entorn familiar, així com més de setanta fotografies, moltes d'elles originals i captades en la intimitat familiar, fins ara desconegudes del gran públic.

Les cartes privades de Balduí, cedides pels destinataris, trasllueixen la profunditat de la seva vida espiritual, unió amb Déu i humanitat. Són, sens dubte, un valuós mitjà per a comprendre millor la manera de ser i actuar d'aquest monarca que va deixar petjada.

«Catalunya serà cristiana o no serà»

Romà Casanova, bisbe de Vic

La frase que titula aquesta glossa s'atribueix al venerable Josep Torras i Bages (com recordava precisament un article publicat diumenge passat en el nostre *Full*), bisbe de Vic, el qual, a finals del segle XIX i a principis del XX, fou un preclar defensor de la identitat del poble català amb fortes arrels cristianes. Ell mateix, en la seva obra *La tradició catalana*, posa la família com a realitat fonamental per a mantenir el que és propi d'aquest poble i de la seva identitat. Dient això, no fa res més que expressar un principi fonamental: «És la família la substància i la base de l'organisme social» (cap. X). Per a ell la família és la transmissora primera i fonamental de tot el que constitueix la identitat d'un poble. Per a Torras i Bages, Catalunya tenia en la fe catòlica la seva essència més pregonera. Fe cristiana i Catalunya eren per a ell inseparables.

La fe cristiana, com a opció del cor, restarà en molts i l'Església es mantindrà sempre al servei d'aquest poble

Han passat més de cent anys de la mort del patriarca de Catalunya i han estat molts els esdeveniments que han sotragat aquest nostre país. Els corrents de pensament que allunyen les persones de la fe cristiana i de la seva pràctica s'han obert camins en molts cors. La fe cristiana catòlica, que era majoritària, encara que es manté viva en molts, està en clar retrocés. Catalunya va deixant de ser cristiana, encara que no pot negar les seves arrels: el patrimoni, els costums, les celebracions, moltes institucions culturals, sanitàries, assistencials, etc.; hi ha una forta petjada i una clara presència de fe viva.

No sé si Catalunya en un futur pròxim o llunyà es podrà dir cristiana. Tampoc no sé si el que era essencial en la Catalunya de la Renaixença es mantindrà en aquest futur. Sí que

sé que la fe cristiana, com a opció del cor, restarà en molts i que l'Església es mantindrà sempre al servei d'aquest poble. El qual també, gràcies a l'emigració, necessària i saludable, s'anirà configurant en un mosaic fet de tesselles diferents i harmòniques de colors de la pell, de costums, de formes i tons de parlar, de maneres d'entendre la vida des de les seves religions.

Ens hem de preguntar, doncs, si de veritat estimem la nostra terra. Per a Torras i Bages la família era fonamental. Ho pensem també nosaltres? Sols una dada: l'índex de natalitat al nostre país, en aquest moment, és dels més baixos d'Europa. ¿Com podem somiar un futur per al nostre poble sense els fills que l'asseguren? ¿Pensem, potser, que la cultura, la manera de viure, l'essència d'un poble es transmet per ella mateixa sense la família i els fills que s'hi eduquen? Encara que sembli una nimietat, el futur d'un poble passa per la reconstrucció de les famílies i de la seva «fecunditat tant moral com física que naturalment posseeix» (ibídem).

